

Slovākija

Vai mana prasība ir jāizskata šajā valstī - Slovākija

Par kādu veidu noziegumiem es varu saņemt kompensāciju?

Likums paredz vienreizēju finansiālu kompensāciju personām, kurām nodarīts kaitējums iepriekš plānotu vardarbīgu noziegumu rezultātā; par citiem noziegumiem kompensāciju nepiešķir. Noziegumi, par kuriem piešķir kompensāciju, ir jo īpaši slepkavība un miesas bojājumu nodarīšana. Saskaņā ar likumu tādi noziegumi kā seksuāla vardarbība un izvarošana tiek uzskatīti par īpašu nodarījumu kategoriju, un šādu noziegumu gadījumā piešķir kompensāciju par morālu kaitējumu.

Par kādu veidu kaitējumu es varu saņemt kompensāciju?

Vardarbīgos noziegumos cietušajiem kompensāciju piešķir tikai nodarīto miesas bojājumu apmērā (kompensācija par sāpēm un ciešanām un par samazinātu sociālo funkciju). Attiecībā uz tādiem nodarījumiem kā izvarošana un seksuāla vardarbība likumā ir paredzēta kompensācija par morālo kaitējumu.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja esmu radnieks vai apgādājamais cietušajam, kurš miris nozieguma rezultātā? Kuri radnieki vai apgādājamaie var saņemt kompensāciju?

Ja persona ir mirusi vardarbīga nozieguma rezultātā, saskaņā ar likumu kompensāciju var pieprasīt arī personas radnieki, proti, mirušā pārdzīvojušais laulātais un pārdzīvojušie bērni, un, ja bērnu nav, mirušā pārdzīvojušie vecāki, un, ja vecāku nav, persona, kuru mirušajam bija pienākums uzturēt.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja esmu izdzīvojuša cietušā radnieks vai apgādājamais? Kuri radnieki vai apgādājamaie var saņemt kompensāciju šādā gadījumā?

Nē, šādā gadījumā likums neparedz kompensāciju noziegumā cietušā radniekiem.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja neesmu ES valsts valstspiederīgais?

Kompensāciju var pieprasīt cietušais, kurš ir Slovākijas Republikas pilsonis vai citas dalībvalsts pilsonis, vai bezvalstnieks, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir Slovākijas Republikas teritorijā vai citā dalībvalstī, vai ārvalstnieks atbilstoši nosacījumiem un tādā apmērā, ko paredz starptautisks līgums, kas ratificēts un izsludināts, kā to paredz likums, ja miesas bojājumi nodarīti Slovākijas Republikas teritorijā.

Vai es varu saņemt kompensāciju no šīs valsts, ja šeit dzīvoju vai esmu no šejienes (šī ir manas dzīvesvietas vai piederības valsts), pat ja noziegums izdarīts citā ES valstī? Vai es varu pieprasīt kompensāciju šajā valstī, nevis tajā, kur izdarīts noziegums? Ja tā ir — ar kādiem nosacījumiem?

Nē, Slovākijas Tiesību kodeksā nav paredzēta šāda procedūra. Kompensāciju var pieprasīt tikai tad, ja miesas bojājumi nodarīti Slovākijas Republikas teritorijā.

Vai man vispirms jāpaziņo par noziegumu policijai, lai es varētu pieprasīt kompensāciju?

Kompensāciju var pieprasīt tikai tad, ja izmeklēšana liecina, ka ir izdarīts noziegums un ka tas ir bijis miesas bojājumu cēlonis. Tāpēc kompensāciju var piešķirt tikai tad, ja vispirms ir notikusi kriminālvajāšana, bet nav svarīgi, vai tās pamatā ir cietušā ziņojums vai cita lietas ierosināšana.

Vai man ir jāsapaida jebkādas policijas veiktās izmeklēšanas vai kriminālprocesa rezultāts, pirms es varu pieprasīt kompensāciju?

Jā, lai varētu pieprasīt kompensāciju, ir jābūt pieņemtam likumīgam lēmumam, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs atzīts par vainīgu tāda nozieguma izdarīšanā, kas izraisījis miesas bojājumus cietušajam, vai arī jābūt pasludinātam spriedumam, ar kuru apsūdzētais ir attaisnots, jo viņu nevar saukt pie kriminālatbildības nepieskaitāmības dēļ. Ja persona, kuras izdarītais noziegums izraisījis miesas bojājumus cietušajam, nav zināma, viņas atrašanās vieta nav zināma vai viņas kriminālvajāšana nav iespējama likumisku šķēršļu dēļ, cietušais var prasīt kompensāciju, pamatojoties uz kompetentās iestādes lēmumu, kurā izklāstīti iepriekš

minētie fakti. Tomēr šādā gadījumā kriminālvajāšanas struktūru veiktās izmeklēšanas vai saīsinātās izmeklēšanas rezultātā nedrīkst rasties pamatotas šaubas par to, vai noziegums, kurā cietušajam nodarīti miesas bojājumi, ir noticis.

Vai man vispirms jāprasa kompensācija no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja, ja viņš ir noskaidrots?

Pieteikuma iesniegšana kompensācijas pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja nav nosacījums kompensācijas pieprasīšanai, tomēr, ja cietušais neveic pasākumus, lai saņemtu kompensāciju no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja, lēmuma pieņēmēja iestāde var samazināt piešķiramās kompensācijas summu.

Vai es varu saņemt kompensāciju arī tad, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav noskaidrots vai notiesāts? Ja tā ir, kādi pierādījumi man jāiesniedz savas prasības pamatošanai?

Ja persona, kuras izdarītais noziegums izraisījis miesas bojājumus cietušajam, nav zināma, viņas atrašanās vieta nav zināma vai viņas kriminālvajāšana nav iespējama likumisku šķēršļu dēļ un ja par cietušajam nodarītajiem miesas bojājumiem nav piešķirta cita kompensācija pilnā apmērā, cietušais var pieprasīt kompensāciju, ja kriminālvajāšanas iestāžu veiktās izmeklēšanas vai saīsinātās izmeklēšanas rezultātā nerodas pamatotas šaubas par to, vai noziegums, kurā cietušajam nodarīti miesas bojājumi, faktiski ir noticis. Prasībai jābūt pamatotai ar likumīgu lēmumu, kuru pieņēmusi kriminālvajāšanas iestāde vai tiesa, kas pēdējā izskatījusi attiecīgo lietu, un kurā ir pierādīti iepriekš minētie fakti.

Vai ir noteikts termiņš, kurā man jāpieprasa kompensācija?

Prasība jāiesniedz sešu mēnešu laikā no dienas, kad stājies spēkā krimināllietā pieņemts noziedzīgā nodarījuma izdarītāju notiesājošs spriedums. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav zināms vai viņa kriminālvajāšana nav iespējama likumisku šķēršļu dēļ, prasība jāiesniedz sešu mēnešu laikā no dienas, kad stājies spēkā lēmums, ko pieņēmusi kriminālvajāšanas iestāde vai tiesa, kura pēdējā izskatījusi attiecīgo lietu.

Kādus zaudējumus un izmaksas sedz kompensācija?

Kompensācija sedz, piemēram:

Kompensāciju izmaksā tikai par nodarītajiem miesas bojājumiem (kompensācija par sāpēm un ciešanām un par samazinātu sociālo funkciju) un par morālo kaitējumu likumā paredzētajos gadījumos. Kompensācija neietver citus zaudējumus vai izdevumus.

a) Nodarījumā cietušajam kompensē:

– materiālu (nepsiholoģisku) kaitējumu:

- ievainojumu ārstēšanas izmaksas (ārstēšanās aprūpe stacionārā un slimnīcā, rehabilitācija);
- papildu vajadzības vai izmaksas, kas izriet no ievainojumiem (t. i., aprūpe un asistēšana, īslaicīga un pastāvīga ārstēšana, ilgstoša izglītojošā fizioterapija, mājokļa pielāgošana, īpaši palīgīdzekļi utt.);
- pastāvīgus ievainojumus (piem., invaliditāti un citu pastāvīgu darbnespēju);
  - medicīniskās ārstēšanās laikā un pēc tās negūto peļņu (tostarp negūtos ienākumus un zaudētu spēju nopelnīt iztiku vai uztur līdzekļu samazināšanos, utt.);
  - iespēju zaudēšanu;
  - izdevumus, kas saistīti ar tiesvedību par incidentu, kurš izraisījis kaitējumu, piemēram, juridiskās nodevas, tiesas izdevumus);
  - nozagtu vai sabojātu personīgo īpašumu;
  - citus izdevumus;

– nav piemērojams; – psiholoģisku (morālu) kaitējumu:

- cietušā sāpes un ciešanas — kompensāciju piešķir par morālo kaitējumu izvarošanas un seksuālas vardarbības noziegumos cietušajiem;

b) tiesīgajām personām vai cietušā radniekiem kompensē:

– materiālu (nepsiholoģisku) kaitējumu:

- apbedīšanas izmaksas;
- medicīniskās izmaksas (piem., terapija ģimenes loceklim, ārstēšanās ambulatori un slimnīcā, rehabilitācija);

- zaudētus uzturlīdzekļus vai iespējas;

– nav piemērojams;

– psiholoģisku kaitējumu:

- sāpes un ciešanas radniekiem vai tiesīgām personām/kompensācija cietušā apgādājamām personām, ja cietušais miris — *n* oziegumā miruša cietušā apgādājamajām personām izmaksā kompensāciju likumā noteiktajā apmērā, kas nepārsniedz 50 minimālās algas nodarījuma izdarīšanas brīdī. Minētais attiecas uz prasību, kas sadalīta proporcionāli starp visām tiesīgajām apgādājamajām personām.

Vai kompensāciju izmaksā kā vienreizēju maksājumu vai kā ikmēneša maksājumus?

Kompensāciju izmaksā kā vienreizēju maksājumu.

Kā mana rīcība attiecībā uz noziegumu, mana sodāmība vai nesadarbošanās kompensācijas tiesvedības laikā var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai summu, ko es saņemšu?

Krimināla sodāmība nekādā veidā neietekmē kompensācijas saņemšanu no Slovākijas Republikas. Lēmuma pieņēmēja iestāde var samazināt kompensāciju, ja cietušais ir līdzvainīgs miesas bojājumu nodarīšanā viņam vai neveic pasākumus, lai saņemtu kompensāciju tieši no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja.

Kādā veidā mans finanšu stāvoklis var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai kompensācijas summu?

Cietušā finanšu stāvoklim nav nozīmes attiecībā uz lēmumu par kompensāciju.

Vai ir citi kritēriji, kas var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai kompensācijas summu?

Kompensācijas summa var būt atkarīga no cietušā vainas miesas bojājumu nodarīšanā viņam vai no fakta, ka cietušais nav veicis pasākumus, lai saņemtu kompensāciju tieši no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja.

Kā tiks aprēķināta kompensācija?

Ja miesas bojājumi ir atzīti ar tiesas spriedumu, kompensāciju aprēķina, pamatojoties uz spriedumā norādīto miesas bojājumu apmēru; citos gadījumos, ja ir nodarīti miesas bojājumi, kompensācijas aprēķināšanai samērīgi piemēro īpašo tiesību aktu noteikumus, kas reglamentē kompensācijas piešķiršanu par sāpēm un ciešanām un par samazinātu sociālo funkciju. Kompensāciju par morālo kaitējumu izvarošanas un seksuālas vardarbības noziegumu gadījumos piešķir 10 minimālo algu apmērā (ņem vērā minimālo algu kaitējuma izdarīšanas brīdī), un attiecīgā gadījumā izmaksā arī kompensāciju par morālo kaitējumu radniekiem.

Vai piemēro izmaksājamās summas minimālo/maksimālo ierobežojumu?

Likumā nav paredzēta kompensācijas minimālā summa. Kompensācijas maksimālais ierobežojums ir summa, kas atbilst 50 minimālajām algām nodarījuma izdarīšanas brīdī (piezīme: pašlaik tie ir 21 750 EUR).

Vai man ir jānorāda kompensācijas summa prasības veidlapā? Ja tā ir — kur es varu saņemt norādījumus par to, kā aprēķināt summu, vai par citiem aspektiem?

Ja miesas bojājumi ir atzīti notiesājošā krimināllietas spriedumā, kompensācijas summu nosaka, pamatojoties uz šādu spriedumu. Citos gadījumos ir vajadzīgs medicīniskais ziņojums, kas ietver arī datus, kuri ir nepieciešami konkrētās kompensācijas summas noteikšanai. Noteikumi par kompensācijas summas noteikšanu ir paredzēti tiesību aktos, kas reglamentē noteikumus par miesas bojājumu kvantitatīvo novērtēšanu kopumā, nevis tikai par kompensācijām vardarbīgos noziegumos cietušajiem.

Vai no iestādes/struktūras samaksātās kompensācijas par maniem zaudējumiem tiks atskaitīta kompensācija, ko es saņemšu no citiem avotiem (piemēram, no darba devēja vai privātās apdrošināšanas shēmas)?

Jā, kompensāciju piešķir tikai, pamatojoties uz pieņēmumu, ka kaitējums nav kompensēts citos veidos (piemēram, tas nav kompensēts no privātās apdrošināšanas shēmas, vai to nav tieši kompensējis vardarbīgā noziedzīgā nodarījuma izdarītājs).

Vai es varu saņemt kompensācijas avansa maksājumu? Ja tā ir — ar kādiem nosacījumiem?

Saņemt kompensācijas avansa maksājumu nav iespējams.

Vai es varu saņemt papildu kompensāciju (piem., ja ir mainījušies apstākļi, pasliktinājusies veselība) pēc pamatlēmuma pieņemšanas?

Šāda procedūra ir iespējama; cietušais var atkārtoti prasīt kompensāciju (piemēram, mainoties situācijai vai pasliktinoties veselības stāvoklim), bet pieteikums ir jāiesniedz galvenajā termiņā (t. i., sešu mēnešu laikā no dienas, kad krimināllietā stājies spēkā notiesājošais spriedums, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs atzīts par vainīgu, un, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav zināms vai viņa kriminālvajāšana nav iespējama likumisku šķēršļu dēļ, sešu mēnešu laikā no dienas, kad stājies spēkā lēmums, ko pieņēmusi kriminālvajāšanas iestāde vai tiesa, kura pēdējā izskatījusi attiecīgo lietu). Tomēr kompensācijas kopsumma, kas izmaksāta vienā un tajā pašā lietā, nevar pārsniegt 50 minimālās algas.

Kādi pamatojoši dokumenti man ir jāpievieno savai prasībai?

- Galīgais spriedums vai lēmums, ko pieņēmusi kriminālvajāšanas iestāde, kura pēdējā izskatījusi attiecīgo lietu; ja cietušais nevar prasībai pievienot lēmumu, viņam būtu jānorāda kriminālvajāšanas iestāde vai tiesa, kura pēdējā izskatījusi lietu par konkrēto noziegumu, un vienlaikus jāsniedz informācija par personu, kura tiek turēta aizdomās par nodarījuma izdarīšanu, kurā cietušajam nodarīti miesas bojājumi, ja attiecīgā persona ir cietušajam zināma;
- dokumentācija saistībā ar miesas bojājumiem, kas cietušajam nodarīti nozieguma rezultātā, tostarp informācija par to, ciktāl miesas bojājumi jau ir kompensēti vai ciktāl ir pamatoti pieņemt, ka tie tiks kompensēti, vai arī pierādījumi par vēl neizpildītiem lēmumiem attiecībā uz kompensācijas piešķiršanu par miesas bojājumiem, kā arī informācija par pasākumiem, ko cietušais ir veicis, lai saņemtu kompensāciju no personas, kuras izdarītā nozieguma rezultātā ir nodarīti miesas bojājumi cietušajam;
- dokuments, kas pierāda radnieku un tiesīgo personu grupas radniecību, ja noziegums izraisījis cietušā nāvi;
- dokuments, kas pierāda mirušās personas uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu vai to, ka mirušais ir nodrošinājis uzturlīdzekļus, ja kompensāciju pieprasa persona, kuru mirušajam bija pienākums uzturēt.

Vai ir jāmaksā administratīva vai cita maksa, kad prasība tiek saņemta un apstrādāta?

Par kompensācijas procedūru maksu neiekasē.

Kura iestāde lemj par kompensācijas prasībām (valstiskos gadījumos)?

Lēmumus par kompensācijas prasībām pieņem Slovākijas Republikas Tieslietu ministrija.

Kur man jānosūta prasība (valstiskos gadījumos)?

Prasība būtu jānosūta uz šādu adresi: *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava.*

Vai ir vajadzīga mana klātbūtne procedūras laikā un/vai kad tiek pieņemts lēmums par manu prasību?

Cietušā dalība nav nepieciešama.

Cik (aptuveni) ilgs laiks paiet, līdz no iestādes tiek saņemts lēmums par prasību piešķirt kompensāciju?

Slovākijas Republikas Tieslietu ministrijai lēmums par kompensācijas prasību jāpieņem sešu mēnešu laikā.

Ja mani neapmierina iestādes lēmums, kā es varu to apstrīdēt?

Ja Slovākijas Republikas Tieslietu ministrija neapmierina prasību vai to apmierina tikai daļēji, cietušais var prasīt kompensāciju, ierosinot prasību tiesā pret Slovākijas Republiku, ko pārstāv Slovākijas Republikas Tieslietu ministrija, ne vēlāk kā gada laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par prasību.

Kur es varu saņemt nepieciešamās veidlapas un citu informāciju par to, kā iesniegt prasību?

Slovākijas Republikas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē <http://www.justice.gov.sk/Stranky/default.aspx> ikviens cietušais var uzzināt informāciju par iespējām un nosacījumiem kompensācijas saņemšanai no Slovākijas Republikas saistībā ar kriminālprocesu, ko vada izmeklēšanas iestādes.

Vai ir pieejama īpaša palīdzības telefonlīnija vai tīmekļa vietne, ko es varu izmantot?

Informācija par kompensācijām noziegumos cietušajiem ir publicēta Slovākijas Republikas Tieslietu ministrijā (<http://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Trestne-pravo/Informacie-pre-obete-trestnych-cinov.aspx>). Tajā pašā laikā, kad cietušais tiek uzklauts kriminālprocesā, viņš saņem informāciju par organizācijām, kas sniedz palīdzību un atbalstu cietušajiem (arī organizāciju kontaktinformāciju).

Vai es varu saņemt juridisku palīdzību (jurista palīdzību) prasības sagatavošanā?

Īpaša juridiskā palīdzība kompensācijas pieprasīšanā nav pieejama. Ir iespējams izmantot valsts vispārējo juridisko palīdzību, ko sniedz Juridiskās palīdzības centrs. Turklāt Slovērijas Republikas Tieslietu ministrija pati sniedz pamatnorādījumus kompensācijas pieprasīšanai.

Vai ir cietušo atbalsta organizācijas, kas var palīdzēt man pieprasīt kompensāciju?

Jā, ir organizācijas, kas sniedz palīdzību un atbalstu vardarbīgos noziegumos cietušajiem, bet patlaban tās darbojas neatkarīgi no valsts.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 12/03/2019